

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (Ds 2016:76)

Skatt på finansiell verksamhet

Sammanfattning av förslagen

Utredningens uppdrag är att ta fram förslag till skatt på finanssektorn, som minskar den skattefördel som sektorn kan antas ha till följd av att omsättningen av finansiella tjänster undantagits från mervärdeskatt. Undantaget innebär att omsättning av bank- och finansieringstjänster, värdepappershandel och jämförlig verksamhet samt försäkrings- och återförsäkringstjänster undantas från beskattning. Utredningen lämnar därför följande förslag i korthet:

- 1) Inför en finansiell aktivitetskatt i form av finansiell verksamhetsskatt.
- 2) Beskattningsunderlaget ska utgöras av den skatteskyldiges sammanräknade lönekostnader.
- 3) Skatten bör tas ut med 15 procent av beskattningsunderlaget.

Författningsförslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Sacos ställningstagande i sammandrag

En finansiell verksamhetsskatt kopplad till arbetskraftskostnader har många negativa konsekvenser som långt ifrån kompenseras av möjliga positiva effekter. Den drabbar dels kunder eftersom den medför en övervältring på högre priser och lägre pensioner, dels sysselsättningen eftersom den skapar en ökad press att minska antalet anställda. De negativa konsekvenserna kommer dessutom att slå betydligt bredare än att enbart beröra banksektorn.

Saco avstyrker därför förslaget och menar att det är nödvändigt att titta på andra lösningar med färre negativa konsekvenser. Att beskatta arbetskraftskostnaderna är fel väg att gå.

Sacos ställningstagande

Utredningens utgångspunkt är att finanssektorn har en skattefördel. Det innebär att skattesystemet inte är neutralt mellan finansiella tjänster och andra varor och tjänster. Utredningen konstaterar dock att finansiella tjänster varken är substitut eller komplement till annan konsumtion, men leder dem till slutsatsen att skattefördelen ändå innebär en samhällsekonomisk förlust. En skatt på finansiella tjänster skulle på det här sättet, i någon omfattning, öka den samhällsekonomiska

effektiviteten i samhället, speciellt eftersom finansiella tjänster inte är särskilt priskänsliga. Det betyder i sin tur att det är svårt att veta exakt hur snedvridande skatteeffekten är och därmed vilka effektivitetsvinster som möjligen uppstår om den utökade skatten på lönekostnaden införs. Utredningen bedömer dock att skatten ska bidra med mellan 3,7–7 miljarder kronor till statskassan.

Det är däremot relativt lätt att genomskåda de negativa konsekvenserna som följer med skatten. Det visar sig att de negativa effekterna är många och stora och utredningen diskuterar en del av dem.

På det sätt som förslaget är formulerat så kommer långt fler organisationer än enbart banker att påverkas. Det handlar även om försäkringsbolag och icke-finansiella företag som erbjuder finansiella tjänster i form av avbetalningskrediter eller försäkringar kopplade till sålda produkter. Skatteverket bedömer att mer än 300 000 företag kommer att beröras av förslaget om det genomförs. Det här innebär att skatten kommer att få återverkningar på en betydligt större del av ekonomin än vad som ursprungligen var tänkt.

För kundägda försäkringsbolag slår den här skatten direkt på kunderna. Skandia uppskattar att skatten skulle kosta sparbolaget 200 miljoner kronor. Folksam gör bedömning att det i deras fall skulle röra sig om en ökad kostnad på omkring 300 miljoner. Även Alecta, AMF och Länsförsäkringar beröras av ökade kostnader i motsvarande storleksordning. Även försäkringsgivare inom premiepensionssystemet ska omfattas, vilket gäller både privata fondförvaltare och statliga AP7. Det är anmärkningsvärt med tanke på att premiepensionssystemet är undantaget från beskattning då det är ett offentligt försäkringssystem. För de kundägda försäkringsbolagen som nämndes ovan kommer kunderna att få bära hela kostnadsökningen, vilket kommer att påverka pensionerna. I praktiken innebär förslaget en ny skatt av pensioner. Att inbegripa pensionsbolagen i den här diskussionen är tvivelaktigt eftersom avgiften för såväl tjänstepension som individuella pensionsförsäkringar kommer att bli dyrare. Speciellt i ljuset av att vi lever allt längre och de allmänna pensionerna därför kommer att bli allt mindre för framtidens pensionärer. Att i det läget genomföra reformer som leder till en höjd skatt på pensionen är anmärkningsvärt. Privata pensionslösningar som komplement till den allmänna pensionen kommer att bli allt viktigare i framtiden och bör därför i första hand främjas. Detta är därför en effekt som är mycket olycklig.

Det är också oklart hur stora skatteintäkterna blir av den föreslagna skatten. Några av utredningens sakkunniga anser att statens intäkter från skatten är överdrivna. Det beror till stor del på att finansiell verksamhet

relativt lätt kan flyttas utomlands, till exempel till de baltiska länderna där beskattningen av finansiella tjänster är förmånligare.

Eftersom det handlar om ökade lönekostnader så kommer det få direkta konsekvenser för personalen, som redan idag är drabbade av rationaliseringar och digitalisering. Dyrare personal, leder till färre anställda, vilket därmed påverkar sysselsättningen negativt eftersom det riskerar att öka trycket för bankerna att säga upp personal och stänga bankkontor. Detta observerades i Danmark, som infört en motsvarande skatt för ett antal år sedan. Antal bankanställda har där minskat med närmare 20 procent sedan skatten infördes. För Sveriges del kommer detta att drabba mindre lokalkontor på landsbygden i större utsträckning, vilket innebär att service och tillgängligheten kommer att försämrans.

Utredningen gör bedömningen att det kan bli omkring 2 600 färre arbetstillfällen om företagens kostnader för skatten övervältras på kunderna, i form av högre priser. Den bedömningen tar dock inte hänsyn till en eventuell flytt av jobb till andra länder genom outsourcing. Med den effekten i beaktande menar andra bedömare att det istället skulle handla om siffror på någonstans mellan 3 700–7 200 jobb inom banksektorn som på sikt försvinner som en konsekvens av att arbetskraftskostnaderna ökar.

Detta är speciellt olyckligt i en tid när banker och finansiella institutioner placerade i London funderar på var de ska flytta sin verksamhet i samband med att Storbritannien lämnar EU. För banker och finansiella institutioner är tillgången till den europeiska marknaden avgörande. Att i det läget lägga en skatt på arbetskostnaden och därmed göra det mindre attraktivt för dem att flytta delar av sin verksamhet till Sverige är att förlora ett gyllene tillfälle. År 2013 sänktes bolagsskatten i Sverige till 22 procent och förmögenhetsskatten har slopats, vilket bland annat bidrog till att affärsmagasinet Forbes utsåg Sverige till världen bästa land för affärer. Stockholm har även hyllats för sina många start-ups i tidskriften The Economist. Att dra till sig fler jobb i finanssektorn skulle av allt att döma göra Sverige till en mer attraktiv plats för investeringar, vilket i så fall skulle medföra större skattebasen. Att regeringen inte försöker drar nytta av de möjligheter Brexit medför är förvånande.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist

Thomas Andrén